

Hodnocení ekonomické situace a materiálních životních podmínek v střeoevropském srovnání – léto 2013

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost, v13-06</i>
Realizátor:	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>3. – 10. 6. 2013</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Kraje (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1023</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>EV.10, EV.11, EU.33, EU.34</i>
Zveřejněno dne:	<i>2. září 2013</i>
Zpracoval:	<i>Jan Červenka</i>

V červnu 2013 CVVM zjišťovalo, jak občané hodnotí materiální životní podmínky svých domácností a ekonomickou situaci v zemi. Pod zastřešením CEORG¹ byl výzkum na toto téma v průběhu června a července realizován též v Polsku², Maďarsku³ a na Slovensku⁴.

Tabulka 1: Hodnocení současné ekonomické situace (%)

	ČR	Polsko	Maďarsko	Slovensko
velmi dobrá	0	0	0	1
dobrá	6	14	6	6
ani dobrá, ani špatná	27	34	37	26
špatná	46	40	45	40
velmi špatná	20	7	10	26
neví	1	5	2	1

Pozn.: Procenta ve sloupci.

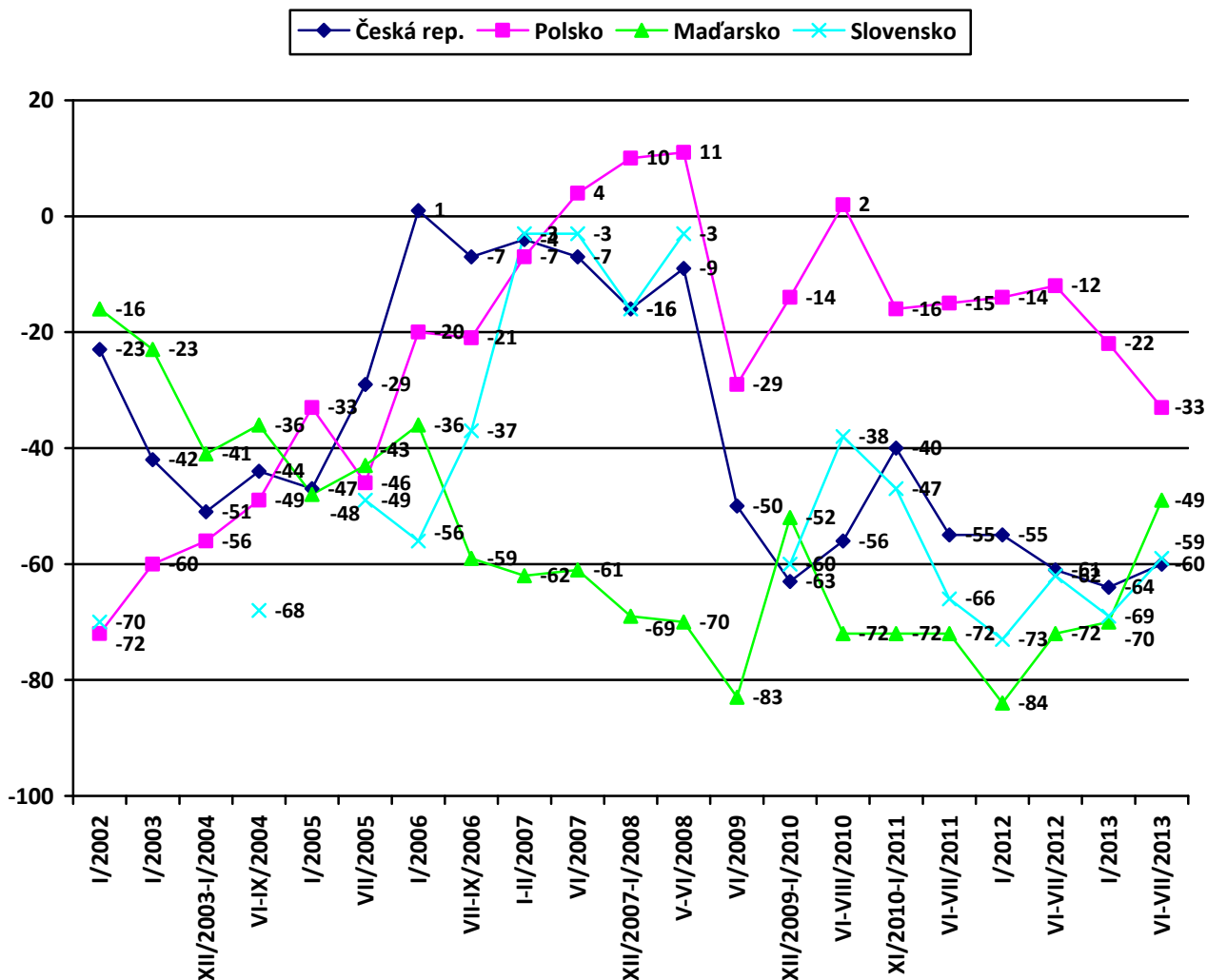
¹ C E O R G [The Central European Opinion Research Group] zahrnuje tři instituce zabývající se výzkumem veřejného mínění v České republice [CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i. - Centrum pro výzkum veřejného mínění Sociologického ústavu AV ČR], v Maďarsku [TÁRKI - Társadalomkutató Intézet és Társadalomkutató Informatikai Egyesülés] a v Polsku [CBOS - Centrum Badania Opinii Społecznej].

² V Polsku šetření proběhlo ve dnech 6. až 12. 6. 2013 na reprezentativním souboru 1010 respondentů ve věku od 18 let.

³ V Maďarsku proběhl sběr dat v termínu od 10. do 17. 7. 2013 na reprezentativním souboru 1011 respondentů ve věku od 18 let.

⁴ Na Slovensku sběr dat realizovala agentura FOCUS ve dnech od 3. do 10. 7. 2013. Dotazováno bylo 1055 respondentů ve věku od 18 let.

Graf 1: Hodnocení ekonomické situace – časové srovnání

Pozn.: Údaje v grafu prezentují rozdíl mezi součtem podílů „velmi dobrá“ a „dobrá“ a součtem podílů „špatná“ a „velmi špatná“.

První otázka se týkala toho, jak respondenti vidí ekonomickou situaci své země.⁵ Jak ukazují výsledky zachycené v tabulce a v grafu 1, ve všech středoevropských zemích zapojených do výzkumu respondenti hodnotí současnou ekonomickou situaci častěji negativně než pozitivně. V případě Polska, kde hodnocení dopadlo relativně nejlépe, podíl nepříznivého hodnocení dosahoval necelé poloviny (47 %), přičemž asi sedmina (14 %) Poláků hodnotila ekonomickou situaci ve své zemi naopak příznivě. Na druhé místo po výrazném zlepšení oproti počátku roku se tentokrát posunulo Maďarsko, jehož ekonomickou situaci pozitivně hodnotí 6 % obyvatel a negativně nadpoloviční většina (55 %). Hodnocení obyvatel Slovenska a ČR je pak velmi podobné, když podíl příznivého hodnocení byl srovnatelný s Maďarskem, ale podíl nepříznivého hodnocení dosahoval úrovně dvou třetin (66 %). Kromě Maďarska se od počátku roku zlepšilo hodnocení ekonomické situace na Slovensku, naopak v případě Polska došlo k určitému zhoršení.

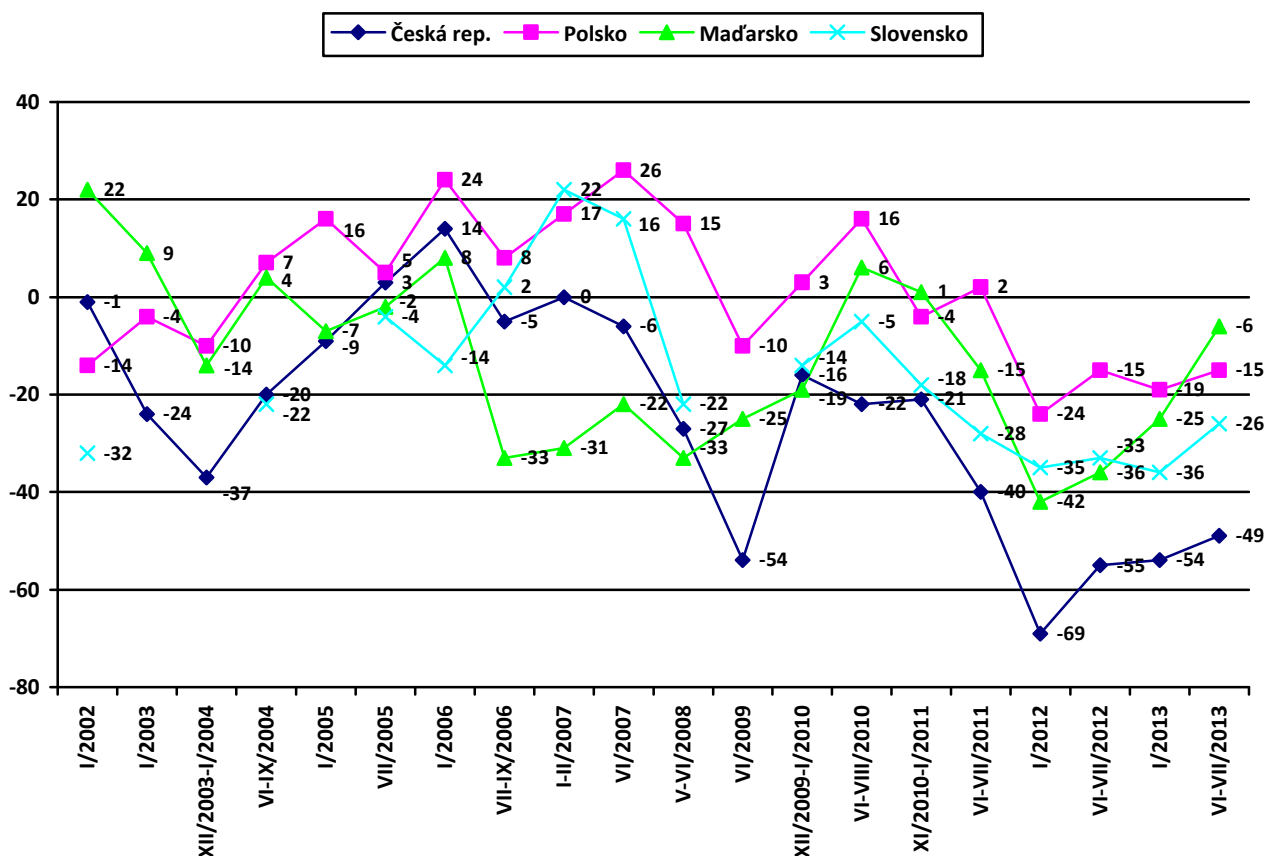
⁵ Otázka: "Jak byste hodnotil současnou ekonomickou situaci v naší zemi? Je podle Vás velmi dobrá, dobrá, ani dobrá, ani špatná, špatná, velmi špatná?"

Tabulka 2: Očekávaný vývoj ekonomické situace (%)

	ČR	Polsko	Maďarsko	Slovensko
velmi se zlepší	0	0	1	1
trochu se zlepší	6	12	22	12
nezmění se	34	52	44	42
trochu se zhorší	40	24	23	23
velmi se zhorší	15	3	6	16
neví	5	9	4	6

Pozn.: Procenta ve sloupci.

Graf 2: Očekávaný vývoj ekonomické situace – časové srovnání

Pozn.: Údaje v grafu prezentují rozdíl mezi součtem podílů „velmi se zlepší“ a „trochu se zlepší“ a součtem podílů „trochu se zhorší“ a „velmi se zhorší“.

Očekávání budoucího ekonomického vývoje⁶ zachycené v tabulce a v grafu 2 nabízí poněkud odlišný obrázek oproti samotnému hodnocení aktuální situace. Také zde ve všech zemích převažují negativní očekávání nad pozitivními, ovšem relativně nejoptimističtějšími jsou v tomto ohledu Maďaři, mezi kterými méně než třetinový (29 %) podíl očekávajících zhoršení jen mírně převýšil téměř čtvrtinový (23 %) podíl těch, kdo očekávají opačný posun situace, přičemž však stále ještě relativně největší část (44 %) Maďarů neočekává změnu. Na druhém místě za Maďary se z hlediska očekávání budoucího vývoje ekonomické situace umístili Poláci, mezi nimiž 12 % čeká zlepšení, o málo více než čtvrtina (27 %) počítá se zhoršením situace a polovina (52 %) nečeká žádnou změnu. Za Poláky skončili Slováci, z nichž o málo více než desetina (13 %) čeká zlepšení ekonomické situace při dvoupětinovém (39 %) podílu těch, kdo předpokládají

⁶ Otázka: "Myslíte si, že se v příštím roce ekonomická situace v ČR velmi zlepší, trochu se zlepší, nezmění se, trochu se zhorší, velmi se zhorší?"

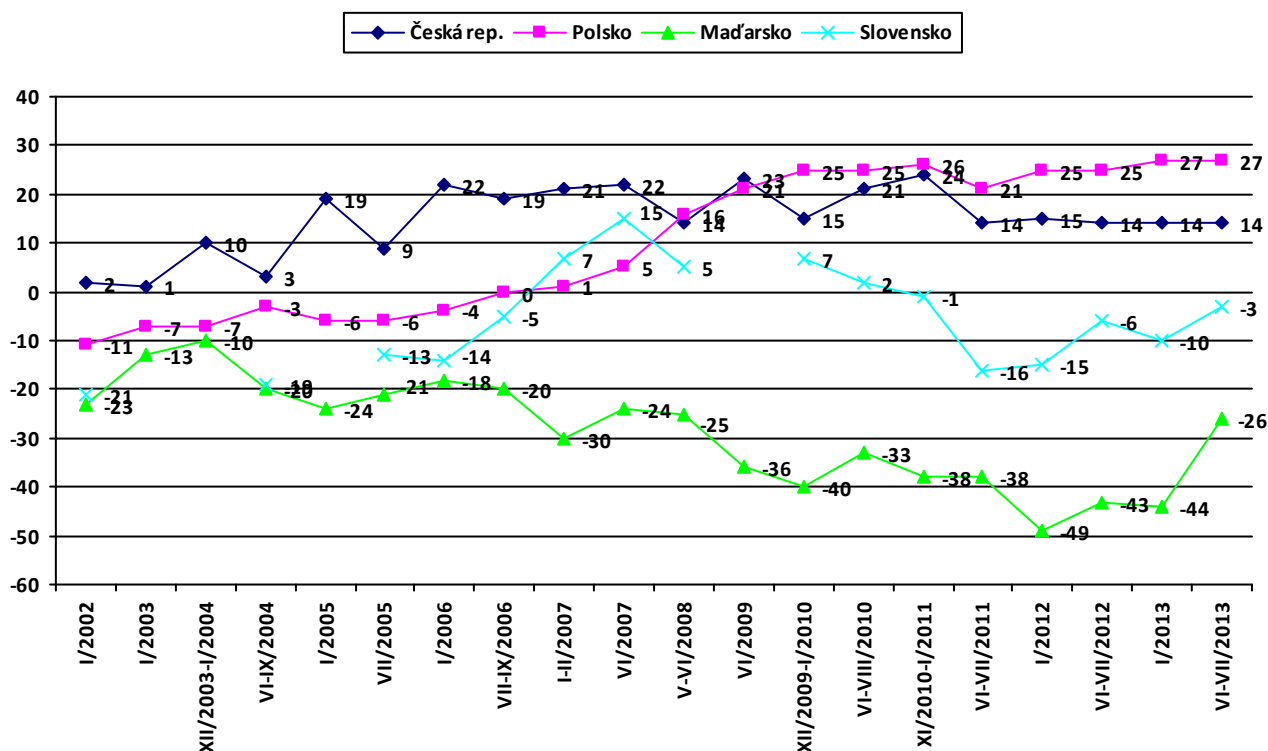
opačný trend vývoje, a s dvěma pětinami (42 %) lidí, kteří si myslí, že se situace v nejbližším období nezmění. Zdaleka nejméně příznivá očekávání i v polovině letošního roku pak vyjadřovali naši občané, mezi nimiž jen 6 % si myslí, že by se v následujícím období mohla situace zlepšit, zatímco zhoršení předpokládá nadpoloviční většina (55 %) z nich. Očekávání vývoje ekonomické situace se od počátku roku zřetelně zlepšila v Maďarsku a v menší míře i na Slovensku, v ČR a v Polsku nedošlo ke statisticky významnému posunu.

Tabulka 3: Hodnocení současných materiálních životních podmínek domácnosti (%)

	ČR	Polsko	Maďarsko	Slovensko
velmi dobré	4	12	0	2
dobré	32	29	13	21
ani dobré, ani špatné	42	45	46	50
špatné	17	8	30	20
velmi špatné	5	6	9	6
neví	0	0	2	1

Pozn.: Procenta ve sloupci.

Graf 3: Hodnocení současných materiálních životních podmínek domácnosti – časové srovnání

Pozn.: Údaje v grafu prezentují rozdíl mezi součtem podílů „velmi dobré“ a „dobré“ a součtem podílů „špatné“ a „velmi špatné“.

Materiální životní podmínky svých domácností⁷ hodnotí respondenti v Polsku a ČR častěji kladně než záporně, přičemž Poláci jsou ve svých vyjádřeních poněkud optimističtější. V Polsku dosáhl podíl pozitivního hodnocení materiálních životních podmínek úroveň dvou pětín (41 %), zatímco negativní hodnocení bylo na úrovni jedné sedminy (14 %). Mezi českými občany pozitivní vyjádření v tomto ohledu uvedla více než třetina (36 %), podíl negativních pak činil o málo více než pětinu

⁷ Otázka: „Jak byste hodnotil současné materiální životní podmínky Vaší domácnosti? Jako velmi dobré, spíše dobré, ani dobré, ani špatné, spíše špatné, velmi špatné?“

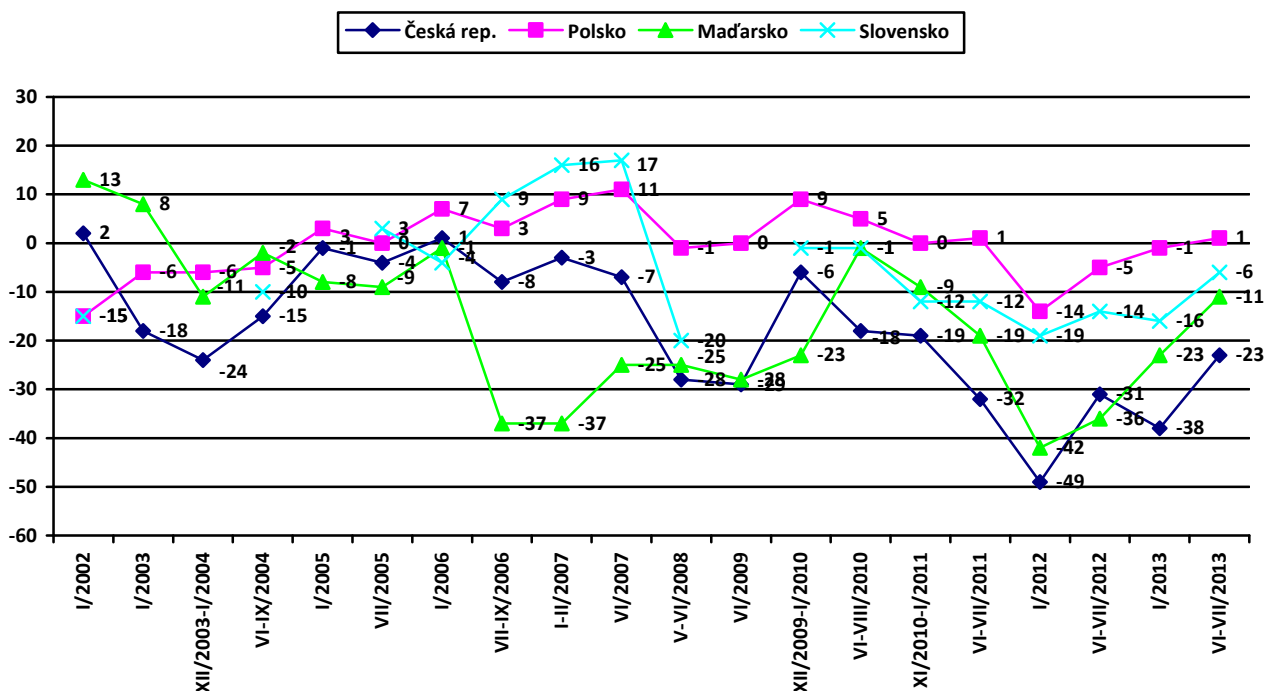
(22 %). Na Slovensku, kde v letech 2007 až 2010 pozitivní hodnocení rovněž převažovalo nad negativním, nyní naopak nepatrně převažuje to negativní, které uvedlo 26 % tamních respondentů, nad pozitivním, jež bylo na úrovni necelé čtvrtiny (23 %), při zdaleka nejvyšším podílu středového hodnocení „ani dobré, ani špatné“, k němuž se přiklonila polovina (50 %) Slováků. Nejskeptičtější pohled na materiální životní podmínky svých domácností mají, a to v celém období našeho měření od roku 1999 v podstatě trvale, obyvatelé Maďarska, kde pouze 13 % vidí situaci svých domácností kladně a 39 % naopak záporně. Právě v případě Maďarska přitom došlo od počátku roku k poměrně výraznému zlepšení. Malému příznivému posunu došlo i na Slovensku.

Tabulka 4: Očekávaný vývoj materiálních životních podmínek domácnosti (%)

	ČR	Polsko	Maďarsko	Slovensko
velmi se zlepší	1	3	1	1
trochu se zlepší	9	14	14	14
nezmění se	51	67	54	57
trochu se zhorší	28	12	21	15
velmi se zhorší	5	4	5	6
neví	6	0	5	7

Pozn.: Procenta ve sloupci.

Graf 4: Očekávaný vývoj materiálních životních podmínek domácnosti – časové srovnání

Pozn.: Údaje v grafu prezentují rozdíl mezi součtem podílů „velmi se zlepší“ a „trochu se zlepší“ a součtem podílů „trochu se zhorší“ a „velmi se zhorší“.

Z hlediska budoucího vývoje materiálních podmínek⁸ vlastních domácností převažují negativní očekávání nad pozitivními expektacemi ve všech sledovaných zemích s výjimkou Polska, kde byly jejich podíly fakticky v rovnováze, přičemž zdaleka největší, dvoutřetinová část (67 %) Poláků nepředpokládala žádnou změnu, což v kontextu poměrně příznivého hodnocení současného stavu lze chápat jako de facto pozitivní očekávání. Jen malý převis předpokládaného

⁸ Otázka: „Očekáváte, že materiální životní podmínky Vaší domácnosti se v příštím roce velmi zlepší, trochu zlepší, nezmění se, trochu se zhorší, velmi se zhorší?“

zhoršení nad očekávaným zlepšením se objevil u Slováků, mezi nimiž také největší, téměř třípětinovou část tvoří ti, kdo si myslí, že se současné materiální podmínky jejich domácností v nadcházejícím období měnit nebudou. V případě Maďarska, které skončilo s nevelkým odstupem za Slovenskem, došlo od předchozího výzkumu z počátku roku k dalšímu poměrně zřetelnému zlepšení očekávání vývoje materiálních životních podmínek domácností, i když s ohledem na relativně kritické hodnocení současné situace je předpoklad setrvalého stavu, který vyjádřila více než polovina maďarských respondentů, spíše negativním očekáváním. Relativně nejskeptičtější na nejbližší vývoj materiálních životních podmínek vlastních domácností pohlížejí i přes výrazné zlepšení oproti lednu tohoto roku dotázaní v České republice. Kromě Čechů a Maďarů se od počátku roku očekávání zlepšila i mezi Slováky. Ve všech zemích jsou pak aktuální očekávání výrazně lepší než na počátku roku 2012.